

Školní preventivní program ZŠ Průhonice školní rok 2022–2023

**Základní škola Průhonice,
okres Praha-západ
Školní 191, 252 43 Průhonice
www.zspruhonice.cz
skola@zspruhonice.cz
tel. +420 267750493**

Obsah ŠPP

- Úvod
- Charakteristika školy
- Analýza stavu na škole (monitoring)
- Cíle prevence
- Cílové skupiny
- Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi
- Metody při realizaci prevence
- Časový harmonogram
- Evaluace ŠPP 2021/2022
- Seznam základních norem v oblasti prevence
- Řešení výskytu rizikového chování ve škole
- Vybraná zařízení poskytující pomoc ve Středočeském kraji a v hlavním městě Praha
- Přílohy
 1. Plán akcí primární prevence
 2. Šikana
 3. Kyberšikana
 4. Krádež
 5. Vandalství
 6. Návykové látky, omamné psychotropní látky

Úvod

Školní preventivní program (ŠPP) je dokumentem školy zaměřeným na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Poskytuje žákům, rodičům a pracovníkům školy informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, má vést žáky k osvojování základních kompetencí v oblasti zdraví, rozvíjet dovednosti, které vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Školní preventivní program vychází ze školského zákona č. 561/2004 Sb., zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek a z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28). Při jeho tvorbě byly brány na zřetel také Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2019-2027, Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021, vyhláška č. 75/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016).

K rizikovým projevům chování patří široké spektrum výchovných problémů a poruch chování u dětí a mládeže – interpersonální agresivní chování (agrese, šikana, kyberšikana, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie), delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům (vandalismus, krádeže, sprejerství), záškoláctví a neplnění školních povinností, závislostní chování (užívání návykových látek, netolismus, gambling), poruchy příjmu potravy, sexuální rizikové chování, negativní působení sekt, rizikové chování v dopravě a rizikové sportovní aktivity.

Charakteristika školy

Zřizovatelem základní školy je obec Průhonice, okres Praha - západ. Ta se nachází šest km od hlavního města Prahy. Mezi známé památky obce patří Průhonický park a zámek s románským kostelem Narození Panny Marie (původně kaplí) a Dendrologická zahrada. Své sídlo zde mají vědecké a výzkumné instituce. Mezi nejvýznamnější z nich patří Botanický ústav Akademie věd České republiky a Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví Průhonice.

Základní škola Průhonice je v provozu od 1. 9. 1965, právní subjektivitu získala k 1. 9. 1994. Jedná se o úplnou školu s 1. až 9. ročníkem. Objekt školy tvoří pět pavilonů vzájemně propojených koridory. Škola disponuje nově zrekonstruovanou tělocvičnou, novou sportovní halou, atletickým oválem, hřištěm a několika odbornými učebnami (IT, jazyky, F-Che, Vv, cvičná kuchyňka). Školu navštěvují hlavně žáci z Průhonic, Modletic, Nupak, Čestlic, Dobřejovic, ale i ze vzdálenějších obcí. Stabilně dochází ke zvyšování počtu žáků. Nemalý podíl tvoří cizinci. Kapacita školy je plně naplněná. Za poslední roky škola prošla celkovou modernizací. Všechny stávající pavilony jsou již opravené, vybavené novou technikou a nábytkem. Před začátkem školního roku byla zkolaudována nová sportovní hala, tělocvična a nově přistavěná část pavilonu E. Školní družina má i v letošním roce 7 oddělení.

	Počet tříd	Počet žáků
ZŠ – I. stupeň	13	337
ZŠ - II. stupeň	10	264
Celkem	24 tříd	601

K 30. září 2022 eviduje škola 104 žáků s přiznanými podpůrnými opatření dle Vyhlášky MŠMT č. 27/2016.

Učitelský sbor tvoří 36 pedagogů, 11 asistentek pedagoga u 13 žáků.

Vedení školy

Jméno a příjmení ředitelky:	Mgr. Ester Santolíková Štorková
Telefon na ředitelku:	+420734575366
E-mail na ředitelku:	ester.storkova@zspruhonice.cz

Jméno a příjmení zástupců ředitele: Mgr. Bc. Romana Šilová
Mgr. Roman Navrátil
E-mail: romana.silova@zspruhonice.cz
roman.navratil@zspruhonice.cz

Školní poradenské pracoviště

Na škole funguje školní poradenské pracoviště ve složení: výchovný poradce, metodik prevence a speciální pedagog. Tento tým pravidelně konzultuje dění ve škole na pravidelných poradách s vedením školy. Školní metodik prevence, výchovný poradce a speciální pedagog jsou k dispozici žákům po celou dobu výuky dle potřeby. Rodičům nebo veřejnosti v době konzultačních hodin:

Jméno školní metodičky prevence: Mgr. Radka Jílková
E-mail: radka.jilkova@zspruhonice.cz
Konzultační hodiny: pondělí od 16 do 17 hod.
Telefon: +420 733 712 863

Jméno výchovné poradkyně, speciálního pedagogy:

Mgr. Alena Randusová
E-mail : alena.randusova@zspruhonice.cz
Konzultační hodiny: pondělí od 16 do 17 hod.
Telefon: +420 733 712 860

S pracovníky ŠPP si lze sjednat i jiný termín po předchozí telefonické domluvě.
Ostatní učitelé a zaměstnanci školy s tímto týmem spolupracují.

V prostorách školy jsou na zdech zavěšeny dvě schránky důvěry, do kterých mohou žáci své dotazy či podněty vhazovat. Dále byla pro všechny žáky i rodiče zřízena elektronická schránka důvěry (schranka.duvery@zspruhonice.cz). S jejím fungováním a užíváním byli všichni seznámeni. Další možností, jak vyhledat pomoc, je projekt Nenech to být, do kterého se škola zaregistrovala. Jedná se anonymní on-line schránku důvěry, která je dostupná na internetových stránkách.

Garantem programu je okresní metodička prevence PPP SK Praha – západ
Mgr. Blanka Hančárová a oblastní metodik primární prevence PPP SK Praha–východ,
odloučené pracoviště Sportovní 846/22, 101 00 Praha 10 - Vršovice, Mgr. Simona
Trnková.

Ve škole dále působí Žákovský parlament. Zástupci 2. až 9. tříd se pravidelně scházejí
s vedením školy na schůzkách, kde prezentují nové návrhy, nápady, ale i kritické
připomínky. Společně se pak snaží řešit problémy týkající se každodenního života žáků
školy.

Analýza stavu na škole (monitoring)

Sledování situace ve škole je ze strany pedagogů a dalších zaměstnanců školy průběžné
po celý školní rok. Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování žáků slouží
dotazníková šetření, práce třídních i netřídních učitelů, připomínky dětí při jednání
Žákovského parlamentu, podněty ze strany rodičů, samotných žáků a obyvatel Průhonic.

Práce třídního učitele

- buduje vzájemný vztah důvěry se žáky
- tvoří společně se žáky vnitřní pravidla třídy v souladu se školním řádem a důsledně
dbá na jejich dodržování
- podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- spolupracuje se zákonnými zástupci žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich
rodinném zázemí
- spolupracuje se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a ostatními
členy pedagogického sboru podílí se na realizaci ŠPP a na pedagogické diagnostice
vztahů ve třídě
- při řešení problémů postupuje přesně podle krizového plánu školy
- veškerá jednání s rodiči (telefonická, pozvání do školy, výchovné komise) zapíše
do svých poznámek a v případě problému informuje metodika prevence

Ostatní vyučující a pracovníci školy

- spolupracují s třídním učitelem, výchovným poradcem a metodikem prevence
- podílí se na pozorování tříd a odhalování případných forem rizikového chování
- spolupracují v metodických sdruženích
- veškerá jednání s rodiči zapisují do svých poznámek a v případě problému informují metodika prevence

Ředitel školy

- vytváří podmínky pro předcházení rizikovému chování žáků
- schvaluje a kontroluje realizaci primárních aktivit
- řeší společně s výchovnou poradkyní, metodiky prevence a pedagogy případné problémy

Spolupráce s rodiči

- v rámci třídních schůzek se seznámí s ŠPP, krizovým plánem školy a možnostmi spolupráce s třídními učiteli, výchovnými poradkyněmi a metodiky prevence (konzultační hodiny, kontakty, webové stránky školy)
- seznámí se s postupem školy v případě řešení výchovných problémů

Přestupky proti pravidlům, porušení školního řádu

V uplynulém školním roce školní poradenské pracoviště neřešilo žádnou závažnou situaci, při které by byla někomu způsobena závažná újma na zdraví či na majetku. Jednotlivé přestupky proti školnímu řádu byly řešeny hned na začátku, aniž by došlo k rozvoji závažnějšího rizikového chování. Za celý školní rok bylo uděleno několik napomenutí třídního učitele a tři důtky ředitelky školy. I nadále byli zástupci školního poradenského pracoviště v kontaktu s pracovníky Odboru sociálně právní ochrany dětí v Říčanech a v Černošicích. Na žádost škola pro tento subjekt zpracovávala několik zpráv a doporučení pro potřeby soudů a lékařů.

Cíle prevence

Dlouhodobé cíle vytyčené pro tento školní rok:

- jednou z hlavních priorit naší základní školy je vytvářet zdravé školní prostředí pro všechny žáky a samozřejmě i pro zaměstnance školy. Dobré třídní (školní) klima, tolerance a fungující vzájemné vztahy jsou základním předpokladem pro úspěšné vzdělávání a výchovu žáků
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a k odpovědnosti za vlastní chování
- rozvíjet u žáků sociální dovednosti (schopnost diskutovat, komunikovat, spolupracovat, dělat samostatná rozhodnutí)
- učit žáky řešit konfliktní situace (asertivní chování, efektivní komunikace)
- vést je ke schopnosti čelit tlaku vrstevníků a odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- posilovat sebedůvěru dětí, rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním
- seznámit je s možnostmi pomoci při osobních problémech
- informovat je přiměřeně věku o návykových látkách, jejich účincích a následcích užívání
- rozšířit právní vědomí žáků v oblasti trestního práva ve spojitosti s drogami, rizikovým chováním a trestní odpovědností od 15 let
- předcházet rizikovým jevům v chování jako je šikana, kyberšikana, agrese a rizikové sexuální chování
- předcházet projevům rasismu, vést žáky k porozumění a toleranci lidí odlišných národností a kultur
- rozpoznat a zajistit včasnou intervenci v případech: poruch příjmu potravy, domácího násilí, týrání a zneužívání dětí a ohrožování výchovy mládeže
- vést žáky ke smysluplnému využití volného času, aktivnímu odpočinku
- rozšířit znalosti o bezpečném pohybu v silničním provozu a na cyklostezkách
- monitorovat situaci ve škole z hlediska výskytu projevů rizikového chování
- motivovat rodiče k odpovědnosti za zdraví a výchovu svých dětí
- poskytovat poradenské služby žákům i rodičům.

Krátkodobé cíle vytyčené pro tento školní rok:

- Zvýšit pohybovou aktivitu při vyučování – pobyt na školním hřišti během velké přestávky, pohybové chvílky při výuce, zařazování vycházek a pěších výletů do výuky, maximální využití nové sportovní haly.
- Zavést předmět etická výchova (pilotně v 8. třídách).
- Setkávat se s žáky v třídnických hodinách.
- Využít nabídky filmů v programu „Jeden svět na škole“.
- Využít nabídku programů zaměřených na prevenci konkrétních projevů rizikového chování dětí, zejména na šikanu a kyberšikanu.
- Využít nabídku vzdělávacích pořadů s tematikou prevence rizikového chování dětí.
- Pracovat na třídních vztazích.
- Zajistit zájmové kroužky.
- Realizovat akce školy pro rodiče s dětmi – Dny otevřených dveří ve škole a školní družině, vánoční Akademie, Sportovní odpoledne, Absolvent ...).
- Uskutečnit 2 x ročně třídní schůzky a setkání žák x učitel x rodič (konzultace ve třech).
- Zajistit vzdělávací semináře pro pedagogy dle aktuální nabídky zaměřené na prevenci rizikového chování dětí.
- Zorganizovat projekt Škola před školou - odpolední návštěvy předškoláků ve škole pod vedením budoucí paní učitelky 1. třídy (konec školního roku).
- Zajistit návštěvu dopravního hřiště – žáci 4. a 5. třídy.
- Reprezentace školy – účast dětí na výtvarných a pěveckých soutěžích, dle aktuální nabídky.

Cílové skupiny

Žáci 1. - 2. ročníku:

- společné stanovení a užívání pravidel soužití mezi žáky a dospělými ve škole
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti, posilování zdravého sebevědomí
- posilování projevů vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- objevování individuálních odlišností dětí a jejich tolerance dětským kolektivem
- rozvoj schopností komunikace a diskuse ve skupině, řešení problémů a konfliktů
- rozvoj schopností klást otázky, vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“.

Žáci 3. - 5. ročníku:

- uvědomování si hodnoty vlastní osoby a posilování svého „já“ v pozitivním slova smyslu
- učit se řešit stres a dodržovat životosprávu
- posilovat schopnost spolupráce v kolektivu
- uvědomování si vlastního zdravotního stavu, duševní, tělesné a sociální rovnováhy
- vést žáky k aktivnímu využívání volného času se zaměřením na sport
- posilovat schopnost a ochotu vzájemně si pomáhat, umět se podřídit možnostem skupiny
- učit děti zvládat fyzicky náročné situace
- uvědomování si základních pravidel společenského chování.

Žáci 6. ročníku:

- pravidla soužití v novém prostředí (přestup na 2. stupeň)
- naslouchání, osobní nasazení
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečná
- posilování důvěry ve vztahu žák - učitel
- rozvíjení pravidel společenského chování
- respektování ostatních, spolupráce ve skupině
- posilování odmítavých postojů k šikanování, užívání alkoholu, omamných látek apod.

Žáci 7. ročníku:

- stmelování vrstevnického kolektivu a upevňování vztahů v kolektivu třídy
- posilování komunikačních dovedností
- rozvíjení sociálních dovedností
- uvědomování si přiměřenosti reakcí na zátěžové situace - puberta
- umění vyrovnat se s neúspěchem a přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- posilování obrany před manipulací, umění říci „ne“
- posilování pravidel společenského chování
- zvládání náročných fyzických a psychických situací
- osvojení znalostí, právní povědomí.

Žáci 8. ročníku:

- trvalé upevňování vztahů v kolektivu vrstevníků
- posilování komunikačních dovedností, nácvik efektivní komunikace
- rozvíjení sociálních dovedností
- rozvoj schopnosti přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- prohloubení znalostí a právního povědomí.

Žáci 9. ročníku:

- upevňování pozitivních postojů osobnostního i sociálního rozvoje
- používání pravidel společenského chování
- mediální hygiena, vliv reklamy
- zdravé sexuální chování
- zvyšování schopnosti odolávat nebezpečným situacím, krizím, stresu a dalším zátěžovým situacím, nevhodným způsobům chování
- posilování odmítavých postojů k užívání omamných látek, projevům xenofobie, rasismu, antisemitismu
- prohloubení znalostí a právního povědomí.

Zákonní zástupci žáků:

- Den otevřených dveří ve škole i ve školní družině - možnost zúčastnit se výuky
- ŠPP a způsoby jeho realizace
- školní a klasifikační řád a výchovná opatření při jeho nedodržování
- postupy školy v případě výskytu rizikového chování
- možnosti volnočasových aktivit pro žáky
- konzultační hodiny ŠMP, VP
- pravidelné konzultační hodiny všech pedagogů
- odborné semináře

Učitelé a vychovatelky ŠD

- aktuální informace v oblasti prevence na pravidelných provozních poradách
- vyhodnocování stavu na pedagogických radách i mimo ně již zavedeným způsobem
- účast na programech zaměřených na prevenci rizikových projevů chování u žáků
- studium materiálů doporučených OMP, ŠMP
- výměna zkušeností v oblasti prevence rizikového chování
- důsledně monitorovat vztahy mezi žáky ve svém oddělení
- využívat třídnických hodin a všech neformálních setkání k působení na žáky v rámci prevence rizikových projevů chování.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

- Obecní úřad Průhonice
- PPP SK Praha – západ
- Pražská pedagogicko- psychologická poradna Praha (pobočka Říčany)
- Speciálně pedagogické centrum
- SVP Klíčov
- NAUTIS Praha
- Policie ČR
- Obecní policie Průhonice
- BESIP

- Cesta integrace (Mgr. Markéta Hubínková, DiS., vedoucí Centra primárních programů a Občanské poradny)
- Střední průmyslová škola strojní, Praha 5
- MP Education, s. r. o.
- Hope4kids, z. s.
- MADIO z. s. – poskytovatel programů primární prevence
- PhDr. Eva Burdová – konzultantka a školitelka
- Anna Dubská – školní mentoring
- Jan Dubec – školní mentoring
- AidGame – První pomoc hrou

Metody při realizaci prevence

- ŠVP - učební plány
- projektové vyučování
- školní a klasifikační řád
- besedy, přednášky, diskuze, rozhovory
- hry posilující psychiku, spolupráce ve skupině, brainstorming, nácvik verbální a neverbální komunikace a asertivního jednání, relaxační techniky
- modelové interaktivní situace, metoda kritického myšlení
- soutěže - vědomostní a sportovní
- výlety, exkurze
- třídní setkávání (třídnické hodiny)
- kulturní představení, výstavy
- schránka důvěry, nástěnky, letáky pro žáky
- Žákovský parlament
- informace rodičům a jejich zapojování do prevence
- Den otevřených dveří
- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence
- propagace ŠPP

Časový harmonogram

Podrobný plán akcí je součástí přílohy. Průběžně bude aktualizován.

Všechny aktivity týkající se primární prevence budou probíhat po celý školní rok.

Specifická všeobecná prevence pro žáky ve výuce, která je součástí Školního vzdělávacího programu:

I. stupeň

Na prvním stupni se žáci s jednotlivými tématy setkají především v předmětech: prvouka, přírodověda, vlastivěda, český jazyk, anglický jazyk, ale také v rámci tělesné výchovy a výtvarné výchovy.

II. stupeň

- Na druhém stupni je práce náročnější. Učitelé musí vzájemně spolupracovat a uspořádat témata z oblasti prevence tak, aby nedocházelo k jejich překrývání a aby byla všechna probrána. Dle uvážení či v případě nově se vyskytnutého problému začleňují vyučující témata i mimo dané předměty či v rámci kulturních a sportovních akcí.

Předměty: občanská výchova, výchova ke zdraví, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova, dějepis, chemie, informatika.

- Prvouka: vhodné chování ve škole a ve společnosti, pravidla slušného chování, postavení v rodině, vztahy v rodině a její funkce, komunikace, mezilidské vztahy, chování k cizím lidem, volný čas, režim dne, péče o zdraví, krizové situace, přivolání pomoci, dopravní výchova
- Přírodověda: základy rodinné a sexuální výchovy, sexuální zneužívání, prevence zneužívání návykových látek, osobní bezpečí, linka důvěry
- Přírodopis: houby a zásady sběru, jedovaté rostliny, nebezpečné organismy, ochrana zdraví, zásady první pomoci, zdraví a nemoc, hygiena, kouření, alkohol, drogy, léky, pohlavní choroby, civilizační choroby, zdravý životní styl
- Tělesná výchova: využití volného času, mezilidské vztahy, seberealizace, sebepoznávání, řešení problémů, rozhodovací schopnosti, spolupráce, hra fair play, dopravní výchova

- Český jazyk: volné zařazování témat do hodin slohu, sebepoznávání a sebepojetí – slohová a literární výchova, zapojení žáků do literárních soutěží a kulturních akcí
- Cizí jazyk: komunikace, multikulturalita
- Občanská výchova: volný čas a nabídka kulturních institucí, ochrana duševního vlastnictví, globální společenské problémy, člověk a morálka, člověk a dospívání, hledání sebe sama, náročné životní situace, právní řád, právní ochrana, trestní právo, příprava na pracovní uplatnění, sociální politika státu, životní perspektivy, šikana, rasová diskriminace, sexuální výchova, problémy orientace, problémy zneužití návykových látek
- Zeměpis: životní úroveň, život různých kultur, rasismus, xenofobie
- Dějepis: lidské rasy, projevy rasismu a antisemitismu, národní nesnášenlivosti
- Výchova ke zdraví: péče o zdraví, zdravý životní styl, zdraví a životní prostředí, mezilidské vztahy (sebepoznávání, vztahy, respektování, empatie, naslouchání, kooperace, komunikace, psychické a sociální zrání, rizika předčasné sexuální zkušenosti), rizika závislostí (léky, chemické látky), zneužívání dětí, posilování duševní odolnosti, základy duševní a tělesné hygieny
- Chemie: bezpečné zacházení s chemickými látkami, výstražné symboly, první pomoc
- ICT: rozšiřování všeobecného přehledu, vyhledávání informací, práce s vyhledávači, bezpečnost na internetu, kyberšikana

Evaluace ŠPP 2021/2022

Školní preventivní program (ŠPP) pro školní rok 2021-2022 byl sestaven metodičkou prevence ve spolupráci s ostatními pracovníky školního poradenského pracoviště a schválen ředitelkou základní školy.

Byl zaměřen na aktuální potřeby školy. Po období střídání prezenční a distanční výuky byla snaha obnovit spolupráci s vnějšími subjekty, které v minulosti na prevenci rizikového chování u žáků (dříve sociálně-patologických jevů) se školou spolupracovaly. Mezi ně patřila například organizace Hope4kids se svými Etickými dílnami. Programy byly nabídnuty všem třídám od prvního do devátého ročníku a byl o ně velký zájem. Na základě poptávky byl sestaven celoroční časový harmonogram. Jak se později ukázalo, bylo nutné často termíny měnit, a to vzhledem k opětovnému zhoršení covidové situace. Začátkem školního roku proběhl v šestých třídách dvoudenní Adaptační program. Akce byla vedena pedagogy naší školy a externími lektory, kteří se zaměřují na zážitkovou pedagogiku. Důraz byl kladen především na týmovou spolupráci.

Během prvního pololetí došlo ke zhoršení covidové situace a spolupráce s dalšími vnějšími subjekty byla zatím pozastavena. Prevence rizikového chování probíhala především za pomoci třídních učitelů v rámci pravidelných třídnických hodin a učitelů předmětů výchova ke zdraví, občanská výchova, tělesná výchova nebo praktické činnosti. Začátkem druhého pololetí se škola věnovala prevenci, která se týkala problémů souvisejících s ruskou agresí na Ukrajině. Řídila se Metodickými doporučeními pro práci se školními kolektivy, které byly na školy zaslány mistrem školství. Důraz byl kladen na vztahy v třídních kolektivech a v třídnických hodinách byla zařazena témata o rovnosti, respektu a toleranci. Školní psycholožka se žákům ukrajinské a ruské národnosti věnovala i individuálně.

Dále probíhaly naplánované Etické dílny a postupně došlo ke zlepšení pandemické situace. Pro žáky čtvrtých tříd byla proto zorganizována akce v rámci BESIP, a to ve spolupráci s dopravním hřištěm Říčany. U žáků i pedagogů měla velký úspěch. Žáci si na hřišti mohli vypůjčit kola a zopakovat si pravidla silničního provozu v praxi.

Další velmi dobře hodnocenou akcí v rámci prevence byla spolupráce s VZP. Její projekt VZPoura úrazům usiluje o prevenci úrazů u dětí a mladistvých pořádáním edukačních setkání s hendikepovanými pracovníky VZP ČR. Naši školu navštívila jedna z ambasaderek projektu, paní Jarmila Onderková, která díky úrazu ochrnula na dolní

polovinu těla. Žáky sedmých tříd seznámila se svým osobním příběhem, probrala s nimi možnosti prevence proti úrazům a zodpověděla jim připravené otázky.

Závěrem školního roku si žáci osmých tříd připravili pro žáky šestých ročníků pod vedením pedagogů přednášku na téma Poruchy příjmu potravy.

Akce, které nemohly být z důvodu zhoršené pandemické situace uskutečněny, plánujeme zařadit v dalším školním roce.

Seznam základních norem v oblasti prevence

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2019 – 2027
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním pro období 2019-2027
- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 - 2020
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“ (usnesení vlády č. 1066/2002 Sb.)
- Plán primární prevence rizikového chování dětí a mládeže ve Středočeském kraji 2019 – 2021

Zákony

- č. 561/2004 Sb. (Školský zákon)
- č. 563/2004 Sb. (o pedagogických pracovnících)
- č. 383/2005 Sb. (změna 106/2002 o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních)
- č. 379/2005 Sb. (o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami)
- č. 109/2002 Sb. (o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních preventivně-výchovné péče)

Vyhlášky

- č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

- č. 116/2011 Sb. - Novela vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (soubor pedagogicko-organizačních informací č. j. 12295/2005-20)
- č. 147/2011 Sb. – Novela vyhlášky č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Metodické pokyny a doporučení

- 22 294/2013-1 Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- 21 149/2016 Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- 10 194/2002 Metodický pokyn při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- 14 423/1999 Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
- 25 884/2003 Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
- 21291/2010-28 Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže
- Publikace k primární prevenci – Kyberšikana – manuál pro učitele (i rodiče)

Podklady školy

- Školní řád (Klasifikační řád)
- Školní preventivní program (Krizový plán)
- Pedagogické rady

Řešení rizikového chování ve škole

Postupy školy při výskytu návykové látky (alkohol, tabákové výrobky, marihuana) či patologického chování (šikana, kyberšikana, krádež, vandalismus) ve škole jsou podrobně popsány v přílohách tohoto dokumentu. V případě výskytu jiného, zde nejmenovaného rizikového chování, bude škola postupovat podle doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže MŠMT č.j.: 21291/2010-28.

Vybraná zařízení poskytující pomoc ve Středočeském kraji a v hlavním městě Praha

- Nadace Naše dítě - pomoc týraným, zneužívaným, handicapovaným, ohroženým a opuštěným dětem, Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8
nadace@nasedite.cz, www.nasedite.cz
- Dětské krizové centrum - pomoc při řešení výchovných a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě, 241 484 149, problem@дитеkrize.cz, www.ditekrize.cz
- Sdružení Linka bezpečí dětí a mládeže, 800 155 155, lb@linkabezpeci.cz, www.linkabezpeci.cz
- Linka Vzkaz domů, 800 111 113
- Linka bezpečí, 800 155 555
- Nízkoprahové zařízení Drop In, Karolíny Světlé, Praha 1, tel.: 222 221 124
- Právní poradna A.N.O., Koněvova 95, Praha 3 - Žižkov, tel.: 222 582 932
- Detoxifikační jednotka při VFN Apolinář, Apolinářská 4, Praha 2, tel.: 224 968 204
- Institut Filia – centrum primární prevence, Sokolská 26, Praha 2, tel: 224 261 646
- TeenChallenge, Chlumova 15, Praha 3, tel.: 777 705 165
- Život bez závislosti, K Výtopně1224, Praha 516, tel.: 602 255 508
- Prev-Centrum, Meziškolská 1120/2, Praha 6, tel.: 242 489 335
- Sananim, Novovysočanská 604/A, Praha 9, tel.: 284 826 844
- Středisko pro mládež Klíčov, Čakovická 51, Praha 9, tel.: 604 634 605
- Centrum pro rodinu Drop in, Litevská 8, Přípotoční 3, Praha 10, tel: 271 721 040
- K-centrum, Máchova 400, Benešov, tel.: 317 728 880
- Kontaktní centrum Helianna, Galetova 429, Mladá Boleslav, tel.: 326 322 817
- Semiramis, Velké Valy 995, Nymburk, tel.: 325 514 424

- www.reknidrogamne.cz
- www.kourenistop.cz
- www.stop-koureni.cz
- www.nekuratka.cz
- www.stopdrinkingadvice.org
- www.minimalizacesikany.cz
- www.kybersikana.eu
- www.anabell.cz (poruchy příjmu potravy)
- www.modralinka.cz
- www.prevence-praha.cz
- www.poradenskecentrum.cz

V Průhonicích 30. září 2022

Vypracovala: _____

ŠMP Mgr. Radka Jílková

Souhlasí: _____

ředitelka ZŠ Mgr. E. Santolíková Štorková

Příloha č. 1 Plán akcí primární prevence

Školní rok 2022/2023 (I. pololetí)

měsíc	třída	akce		zajistí
srpen	Pedag. sbor	Teambulding – vztahy na pracovišti, povinnosti pedagog. pracovníků, práce s dynamikou školní třídy, Vztah rodiče-žák-škola	klima v pedagog. sboru, spolupráce škola-žák-rodič	vedení ZŠ, MPP, VP, ŠP
září	1. – 9.	Seznámení se školním a klasifikačním řádem, tvorba pravidel chování ve třídě, seznámení s novými žáky a pedagogy	Školní klima	třídní učitelé, MPP,
	1. – 5.	Třídní hodiny (každé pondělí) – Třídní pravidla Volby do žákovského parlamentu Vzájemné vztahy v třídním kolektivu Tvoření sociálních skupin a podskupin Sebepoznávání Týmová spolupráce - teorie	Třídní klima	třídní učitelé, ŠPP, VP, ŠP, koordinátor škol. parlamentu
	6. – 9.	Třídní hodiny (každý pátek) – Třídní pravidla Volby do žákovského parlamentu Vzájemné vztahy v třídním kolektivu Tvoření sociálních skupin a podskupin Sebepoznávání Týmová spolupráce - teorie	Třídní klima	třídní učitelé, ŠPP, VP, ŠP, koordinátor škol. parlamentu
	1,4,6.	Vztahy žák x nový třídní učitel	Vztahy v třídním kolektivu	třídní učitel, VP
	6.	Adaptační den	Vztahy v třídním kolektivu	tř. učitelé, ŠP
	Volení zástupci tříd	Školní parlament – pravidelná setkání	Komunikační dovednosti, řešení problémů, plánování akcí školy	A. Cihlářová L. Fatrlová
	1. – 2.	Průběžně během 1. pololetí - Kočičí zahrada	Sociální dovednosti	třídní učitelky
	Pedag. sbor	- Komunikace škola-rodiče - Syndrom vyhoření	Vztahy žák-učitel-rodič	M. Veselá E. Burdová
	6.-9.	První pomoc	První pomoc, ochrana zdraví	AidGame
	4.	Dopravní výchova Bezpečně na kole	Dopravní výchova	Cesta integrace (Říčany)
	5.	Program v rámci projektu Jak	Komunikační a sociální dovednosti, primární prevence	Projekt Jak
	Školní družina	Seznámení žáků v odděleních, tvorba pravidel, seznámení s vnitřním řádem ŠD	Školní klima	vychovatelé ŠD
	9.	Volba povolání – SŠ s talentovou zkouškou	Volba povolání	A. Randusová

říjen	1. – 5.	• Třídnické hodiny (každé pondělí) – Sociální síť, kyberšikana	Komunikační a sociální dovednosti, osobní bezpečí	třídní učitelé, ŠPP, VP, ŠP
	6. – 9.	• Třídnické hodiny (každý pátek) – Sociální síť, kyberšikana	Komunikační a sociální dovednosti, osobní bezpečí	třídní učitelé, ŠPP, VP, ŠP
	1.,3.	Bezpečné chování – cesta do školy, bezpečně na kole	Ochrana zdraví	třídní učitelky
	5.,6	• Nechte mě být – šikana“ – preventivní film	Prevence šikany	třídní učitelé, R. Jílková, ŠMP
	5.	• První pomoc Program v rámci projektu Jak	První pomoc, ochrana zdraví	AidGame
	Pedag. sbor	Formativní hodnocení	Komunikace žák-učitel- rodič	L. Rybářová
	ŠPP	• Problematika CAN ve školním prostředí	Studium ŠMP	R. Jílková
	ŠD	• Kultura stolování, hygienická pravidla	Sociální dovednosti, ochrana zdraví	vychovatelé ŠD
listopad	1. – 5.	• Třídnické hodiny (každé pondělí) – Pravidla komunikace, řešení konfliktů	Komunikační a sociální dovednosti	třídní učitelé, ŠPP, VP, ŠP
	6. – 9.	• Třídnické hodiny (každý pátek) – Pravidla komunikace, řešení konfliktů	Komunikační a sociální dovednosti	třídní učitelé, ŠPP, VP, ŠP
	7.	Zdravý životní styl, režim dne	Ochrana zdraví	R. Jílková, ŠMP
	9.	• Veletrh středních škol	Volba povolání	třídní učitelé
	6.	• Domácí násilí	Osobní bezpečí	A. Randusová, VP
	8.	• Prevence proti násilí v blízkých vztazích s využitím filmu Zuřivec	Osobní bezpečí	Magdala
	ŠD	• V zdravém těle zdravý duch	Ochrana zdraví	vychovatelé ŠD
	1. - 5.	• Den řemesel – výroba vánočních předmětů	Klima třídy/školy	pedag. sbor
prosinec	1. - 5.	• Třídnické hodiny (každé pondělí) – Týmová spolupráce -praxe Nácvik vystoupení na školní akademii	Prevence SPJ	třídní učitelé
	6. - 9.	• Třídnické hodiny (každý pátek) – Týmová spolupráce -praxe Nácvik vystoupení na školní akademii	Prevence SPJ	třídní učitelé
	1. – 3., MŠ	• Mikuláš – program pro mladší spolužáky	Vztahy/klima	vedení školy
	1. - 9.	• Vánoční besídky	Klima školy	třídní učitelé
	ŠD	• S čerty nejsou žerty	Klima oddělení, vztahy v kolektivu	vychovatelé ŠD
leden	1. - 5.	• Třídnické hodiny (každé pondělí) – Sebereflexe. Vzory v životě	Prevence SPJ	třídní učitelé
	6. - 9.	• Třídnické hodiny (každý pátek) – Sebereflexe. Vzory v životě	Prevence SPJ	třídní učitelé
	2. stupeň	• Lyžařský výcvik	Školní klima, péče o zdraví	E. Santolíková Štorková
	ŠD	• Putování na Severní pól • Naše obec	Multikulturní vých. vlastenectví	Vychovatelé ŠD

Příloha č. 2 Šikana

Program proti šikanování, krizový plán (vychází z MP MSMT-21149/2016)

Charakteristika šikanování

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje výchovné a vzdělávací cíle školy. Protože se šikana vyskytuje téměř na každé škole, je třeba tomuto jevu předcházet vytvářením dobrých vztahů mezi žáky a vzděláváním pedagogických pracovníků.

Šikanování lze charakterizovat jako jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Z právního hlediska můžeme šikanou označit takové úmyslné jednání, které útočí na lidskou důstojnost oběti.

Projevy šikany

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení dělí projevy šikanování do následujících skupiny:

- projevy verbální přímé a nepřímé - psychická šikana, ke které patří také kyberšikana
- projevy fyzické přímé a nepřímé - fyzická šikana
- projevy aktivní a pasivní.

Stádia šikanování

Porucha vztahů mezi spolužáky, kterou označujeme pojmem šikana, se vyvíjí postupně od málo nápadných projevů až po nejhorší podobu. Tento vývoj můžeme podle Michala Koláře rozdělit na pět vývojových stupňů.

První stupeň (zrod ostrakizmu) Ostrakizmus se může projevit téměř v každé skupině. Podmínky jeho vzniku mohou být zcela běžné a nenápadné. V každé skupině se objevují jedinci, kteří se nacházejí na tzv. sociometrickém chvostu. Patří mezi málo vlivné a oblíbené. Pokud se cíleně nepracuje se vztahy členy skupiny, zakoušejí tyto členové prvky šikanování tzv. ostrakizmus. Ostatní se s nimi nebaví, protože by to mohlo ohrozit jejich pozici, odmítají je, pomlouvají a dělají na jejich účet různé legrácky. Jedná se o zárodečnou formu šikanování.

Druhý stupeň (fyzická agrese a přitvrzování manipulace) Ostrakizmus může přerůst do dalšího vývojového stupně v situacích, kdy: ve skupině stoupá napětí např. před očekávanou těžkou písemkou a spolužáci si na ostrakizovaných žácích odreagovávají svoje nepříjemné pocity, žáci z nudy nebo z potřeby zamaskovat svoji nejistotu vymýšlejí a přitvrzují zábavu na úkor nejzranitelnějšího spolužáka, se v jedné třídě sejde několik agresivních žáků, kteří používají násilí pro uspokojování svých potřeb a mají potřebu opakovat si pocit moci nad slabším a bezbranným.

Pokud jsou počáteční pokusy o šikanování trpěny, může šikana přerůst do pokročilých stupňů. Jestliže jsou však mezi členy skupiny kamarádské vztahy a projevuje se mezi nimi soudržnost, pak jsou pokusy o šikanování neúspěšné.

Třetí stupeň (vytvoření jádra)

V případě, že skupina umožnila opakování pokusů o šikanování některých svých členů, přechází šikana do třetího vývojového stupně. Z jednotlivých agresorů se vytvoří skupinka „úderné jádro“. Členové jádra začnou spolupracovat a opakovaně šikanovat nejvhodnější oběť. Vhodnými oběťmi jsou žáci, kteří byli ostrakizováni. Skupina se rozdělí na různé podskupiny. Pokud se nevytvoří stejně vlivná a silná pozitivní podskupina ze slušných žáků jako je skupina agresorů, může šikana nerušeně pokračovat. V praxi se podskupiny charakterově slušných žáků nevyskytují příliš často. Pokud se však vytvoří, jsou jejich členové v nevýhodě vůči agresorům už tím, že na rozdíl od nich respektují pravidla.

Čtvrtý stupeň (většina přijímá normy agresorů) Jestliže činnost jádra agresorů může nerušeně pokračovat, dojde k tomu, že většina skupiny přijme za vlastní jejich normy a ty se stanou nepsaným zákonem skupiny.

V této fázi se i mírní a ukáznění žáci aktivně podílejí na týrání spolužáka a prožívají přitom uspokojení.

Pátý stupeň (totalita neboli dokonalá šikana)

V této fázi jsou již normy agresorů přijaty a respektovány téměř všemi členy skupiny. Dochází k rozdělení skupiny na dvě části, které M. Kolář pojmenoval jako otrokáře a otroky. Agresoři se sami označují jako mazáci, kingové, nadlidé atd. Oběti jsou označovány jako bažanti, poddaní, podlidé atd. Otrokáři využívají na otrocích vše. Od materiálních věcí (oblečení, peníze, osobní věci) přes jejich city, školní znalosti až k rozumovým schopnostem. Přitom jim způsobovat bolest, proti které se otroci nedovedou bránit. Ti se stávají závislejší a ochotnější cokoli dělat. Členové skupiny, kteří původně se šikanou nesouhlasili, přihlížejí nebo se zapojují do týrání. Násilí nabírá na brutalitě a je považováno za normální chování nebo za vhodnou legraci. Otroci se snaží vyřešit svoji situaci opakovanými nemocemi, neomluvenou absencí, odchodem ze školy a v nejhorších případech pokusy o sebevraždu.

Varovné signály

Ve třídách, ve kterých se vyskytuje šikana, mohou být učitelé jedni z posledních, kteří se o tom dozvědí. Je to způsobeno tím, že ve většině případů všichni žáci třídy ctí nepsaný zákon, že se „bonzovat“ učiteli nemá. Kdo tento zákon přestoupí, bývá odsouzen celou třídou. Pokud se žáci, kteří jsou šikaně přítomni, ale nezúčastňují se jí, svěří svým rodičům, ti velmi často mlčí. Rodiče šikanovaných žáků bývají často přemlouváni svými dětmi, aby si ve škole nestěžovali. Šikanované děti mají strach z odplaty ze strany agresorů. Z těchto důvodů je třeba, aby byl učitel schopen sám rozeznat příznaky šikany. Na to, zda je dítě šikanováno, mohou učitele upozornit přímé i nepřímé příznaky šikany.

K přímým projevům šikany patří:

- posměšné poznámky na adresu dítěte, ponižování, pokořující přezdívka, nadávky, žerty na účet dítěte;
- nepřátelská nebo pohrdavá kritika dítěte;
- šťouchání, strkání, honění a rány určené stále stejnému dítěti;
- příkazy, které dítě dostává od ostatních a plní je;

- rvačky, ve kterých je jeden z účastníků výrazně slabší a snaží se utéct.

Mezi nepřímé projevy šikany patří:

- dítě nemá kamarády a je o přestávkách často samo nebo vyhledává blízkost učitelů;
- při týmových sportech není o dítě zájem a zbývá mezi posledními;
- pokud má dítě mluvit před třídou, je nejisté a vystrašené;
- dítě je stísněné, nešťastné a mívá blízko k pláči;
- zhoršuje se jeho školní prospěch a nesoustředí se při vyučování;
- dítě má často poškozené nebo rozházené věci, někdy i zašpiněný nebo poškozený oděv;
- do třídy často vchází až s učitelem;
- dítě nedovede uspokojivě vysvětlit původ škrábanců, modřin nebo odřenin na svém těle;
- žák má nadměrnou omluvenou absenci.

Jednotlivé samostatné nepřímé příznaky mohou patřit k běžnému dění ve třídě. Pokud se ale u určitého dítěte ve třídě některé z nich objevují opakovaně, nebo pokud se současně vyskytnou u dítěte větší počet těchto projevů, může to signalizovat šikanu daného dítěte.

Doporučení rodičům

Rodiče si mohou navíc všimnout dalších příznaků, které naznačují, že je jejich dítěti ubližováno nebo je přímo šikanováno. K nim patří:

- dítě nemá žádného kamaráda a ani za ním domů nepřicházejí spolužáci;
- dítě není zváno na návštěvu k druhým dětem;
- ráno dítě odkládá odchod do školy a je možné na něm pozorovat stísněnost a strach;
- často si stěžuje na bolesti břicha nebo hlavy a snaží se zůstat doma;
- prosí o odvoz autem při cestě do školy a ze školy;
- domů nechodí nejkratší cestou;
- doma je dítě smutné, objevují se výkyvy nálad, ale odmítá se svěřit s tím, co ho trápí;
- dítě má neklidný spánek;
- dítě je nečekaně agresivní k sourozencům a v některých případech projevuje zlobu i vůči rodičům;
- dítě ztrácí zájem o učení;
- dítě často žádá o peníze a neumí věrohodně vysvětlit, na co je potřebuje;
- často ztrácí osobní věci.

Jestliže učitel nebo rodič nabude přesvědčení o tom, že je dítě šikanováno, je třeba šikanu vyšetřit a zasáhnout proti ní.

Škola a prevence šikanování

Škola záměrně vytváří bezpečné prostředí, podporuje solidaritu, spolupráci a toleranci mezi žáky. Vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit školy. Rozvíjí mezilidské

vztahy mezi žáky, podporuje etické jednání a okamžitě řeší zárodečné formy šikanování. Ve školním řádu má jasně stanovená pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení. Každoročně provádí dotazníkové šetření zaměřené na odhalování šikany mezi žáky. Třídní učitelé zařazují do hodin osobnostně sociální výchovy aktivity podporující pocit sounáležitosti mezi žáky třídy. Škola má vytvořen vlastní Program proti šikanování, jehož hlavní součástí je Krizový plán proti šikaně.

Krizový plán proti šikaně

Plán č. 1 Škola dokáže řešit situaci vlastními silami

Jedná se o objevení a řešení šikany v počátečních stádiích vývoje. V těchto případech bude škola postupovat takto:

Při objevení problému (informace od rodičů, žáků, vlastním pozorováním) bude informován třídní učitel a ředitel školy. Dále bude informován metodik prevence, výchovný poradce a školní psycholog. Tuto šikanu řeší metodik prevence (případně výchovný poradce) ve spolupráci s třídním učitelem a ředitelem školy. Zápisy z rozhovorů a řešení šikany založí školní metodik do své agendy.

V první fázi bude stanovena forma šikany a bude proveden odhad závažnosti onemocnění skupiny. Dále bude probíhat vlastní vyšetřování šikany podle následujícího schématu:

1. Proběhnou rozhovory s informátory a obětí. Důležité je chránit zdroj informací. Rozhovory budou probíhat individuálně a musí být provedeny tak, aby o nich ostatní nevěděli (je nutné předpokládat pomstu agresorů). Z rozhovorů bude proveden zápis.

2. Nalezení vhodných svědků. Cílem je následné ověření informací.

3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky - rozhovory jsou vedeny individuálně. V případě potřeby proběhne konfrontace při protichůdných informacích max. 2 žáků spolu. Z rozhovorů je proveden zápis.

Je nepřípustné společné vyšetřování agresorů a svědků nebo konfrontace oběti s agresory.

Během rozhovorů je třeba nalézt odpovědi na následující otázky:

Kdo je obětí, případně kolik je obětí?

Kdo je agresorem, případně kolik je agresorů?

Kdo je aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem?

Co, kdy, kde a jak dělali agresori obětím?

Jak dlouho šikanování trvá?

K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?

4. Ochrana oběti - bude věnována zvýšená pozornost školnímu klimatu a zpřísněny dohledy. Během přestávek bude dohlízející pedagog častěji nahlížet do třídy.

5. Ze zjištěných informací bude provedena předběžná diagnóza a zvolen jeden ze dvou typů rozhovoru:

a) rozhovor a obětími a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)

b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku).

6. Realizace vhodné metody:

- a) metoda usmíření (Důraz je kladen na řešení problému, domluvu a usmíření mezi aktéry šikanování. Trestání se zde nekoná. Prostřednictvím sdílení odlišných pocitů jednotlivých aktérů a podporováním schopnosti agresora vcítit se do své oběti a mít s ní soucit, je společně hledána náprava vztahu.)
- b) metoda vnějšího nátlaku (Řešení chování agresora proběhne formou výchovného pohovoru nebo výchovnou komisí složenou z vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a třídního učitele a v případě potřeby dalšího odborníka. V obou případech jsou kromě agresora přítomni jeho rodiče.)

Je vhodné dodržovat následující posloupnost vedení jednání:

- 1) seznámení rodičů s problémem
- 2) postupné vyjádření všech pedagogů
- 3) vyjádření žáka
- 4) vyjádření rodičů
- 5) rozhodování komise za zavřenými dveřmi
- 6) seznámení rodičů a žáka se závěrem komise.

Z jednání bude proveden zápis. V závěru se rodiče vyjádří souhlasem či nesouhlasem s navrhaným řešením. Rodičům bude nabídnuta pomoc školního psychologa či jiné vhodné instituce.

7. Třídní hodina

- a) efekt metody usmíření
- b) oznámení o potrestání agresorů před celou třídou.

8. Řešení případu šikany ze strany oběti - proběhne rozhovor se zákonnými zástupci oběti za účasti třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce a ředitele školy. Při rozhovoru budou zákonní zástupci seznámeni se závěry zjištění a dojde k domluvě na dalším postupu - způsob ochrany oběti a další nutná opatření. Bude nabídnuta pomoc školního psychologa případně další instituce.

9. V případě potřeby bude svolána třídní schůzka, na které škola seznámí rodiče s řešením případu.

10. Práce s celou třídou - ve třídě dojde k uzavření celé záležitosti. Výstupem práce se třídou bude nastavení takových pravidel chování třídy, která zamezí možnost opakování šikany. Zajistí třídní učitel a metodik prevence. O výsledku budou informovat kolegy a vedení školy. Třída bude dlouhodobě sledována.

Plán č. 2

Řeší případy pokročilé šikany s neobvyklou formou, které **škola nedokáže vyřešit sama** a potřebuje pomoc specializovaných institucí (PPP, SVP) a Policie ČR.

V těchto případech bude škola postupovat takto:

- 1) Zvládnutí vlastního šoku - odhadne závažnost a formu šikany.
- 2) Oběti poskytne bezprostřední ochranu, bude zastaveno násilí.

- 3) Informování ostatních pedagogů a vedení školy.
- 4) Zajistí dozor nad ostatními žáky tak, aby se nemohli domluvit na křivé výpovědi.
- 5) Pokračuje pomoc a podpora oběti (přivolání lékaře).
- 6) Oznámí případ na Policii ČR a bude navázán kontakt se specialistou na šikanování.
- 7) Informuje rodiče.
- 8) Dohodne další postup s Policií, OSPOD...

Výchovná opatření

Pro potrestání agresorů lze užít běžná výchovná opatření:

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele
- snížení známky z chování.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, příp. pobyt v diagnostickém ústavu
- ředitel podá návrh OSPOD k zahájení práce s rodinou
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Příloha č. 3 Kyberšikana (MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Charakteristika kyberšikany

Kyberšikanu definujeme jako úmyslné zneužití informačních komunikačních technologií, zejména mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Ze své podstaty má mnohem větší dosah než šikana, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti.

Typy kyberšikany:

1. přímá: útočník -- oběť
2. v zastoupení: útočník – třetí osoba – oběť

Postup řešení

Škola se kyberšikanou zabývá vždy, když se o ní dozví. Vychází z postupu řešení šikany (viz výše) a dokumentu MŠMT (příloha 7).

1. kvalitní odhad situace (zvládne škola řešit vlastními prostředky nebo postoupí jinému subjektu)
2. ochrana oběti
3. zajištění dostupných důkazů s podporou IT
4. vyšetření situace
5. volba opatření
6. informování zákon. zástupců
7. závěrečné zhodnocení
8. konečný verdikt – postih

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že se rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

Příloha č. 4 Krádež (MŠTMT č. j.: 21291/2010-28)

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Předmětem krádeže bývá de facto cokoli, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu.

Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Žákům se doporučuje cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním, do školy nebo školského zařízení nenosit.

Výše škody

- trestný čin - škoda od 5000,- výše
- přestupek - škoda do 5000,-
- trestný čin - škoda menší než 5.000,-Kč, ale bylo použito násilí – vypáčená skříňka, šatna, šuplík...nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci – loupež, jedná se vždy o trestný čin.

Postup řešení krádeže

1. Pedagog o krádeži neprodleně informuje vedení školy.
2. O události škola pořídí záznam na základě výpovědi poškozeného.
3. Podle výše škody rozhodne o dalším postupu
 - A. Věc předat orgánům činným v trestním nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
 - B. Řešit záležitost na půdě školy
 1. viník se přiznal
 2. velmi nízká škoda v řádu korun
 - informovat zákon. zástupce poškozeného
 - provést šetření, zjistit viníka, případně pohovor s viníkem
 - zjištění důvodů tohoto chování (příčin)
 - informování zákon. zástupce viníka
 - stanovení způsobu náhrady škody
 - pořídít záznam z jednání, navrhnout opatření
 - krádež se opakuje, nahlásit věc na OSPOD.

Příloha č. 5 Vandalství (vychází z dokumentu MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.

Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek **jejich úplné zničení** (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky, učebnice části oblečení) **nebo významné poškození** (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, popsané a polité učebnice, oloupané nejrůznější rohy, nalepený toaletní papír na stropě apod.)

Postup řešení

1. Pedagog o škodě informuje vedení školy.
2. O způsobené škodě provede záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co - kdy – kde – jak – proč – čím.....
3. Informuje zákonné zástupce.
4. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci. **U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferovat tento způsob náhrady škody.**
5. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, nahlásit věc Policii ČR a oznámit jí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
6. poškozování se opakuje, nahlásit věc na OSPOD
7. pořídit záznam z jednání, navrhnout opatření

Příloha č. 6 Návykové látky – drogy, alkohol, tabákové výrobky ...

(vychází z MŠMT č. j.: 21291/2010-28)

Návykové látky – drogy, alkohol, tabákové výrobky, OPL

Omamné a psychotropní látky (OPL)

- marihuana, pervitin, heroin, těkavé látky, syntetické drogy

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace návykových, omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Postup řešení

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci nebo distribuci návykové a OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v této činnosti zabránit.
2. Návykovou nebo OP látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci či distribuci pokračovat. Nepodrobuje ji žádnému testu na chemické složení, a jak to bude možné, odevzdá vedení školy pro případ důkazu. Splní oznamovací povinnost k vedení školy.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem návykové nebo OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování a není schopen dbát pokynů učitele, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval návykovou nebo OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).
9. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.
10. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. V případě podezření na intoxikaci žáka může zástupce vedení školy provést orientační test na přítomnost návykové nebo OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
12. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem návykové nebo OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.
13. O celé věci pedagogický pracovník vypracuje záznam a předá ho vedení školy k dalšímu projednání.

14. Z konzumace návykové nebo OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání návykových a OPL je porušením školního řádu.

Alkohol

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy i na všech akcích školou pořádaných.

Postup řešení

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Pokud je žák přistižen, že nabízí alkohol jiné osobě, je nutné mu alkohol odebrat a v této činnosti zabránit.
3. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše pedagog o události stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), ohlásí věc školními metodikovi prevence a ten vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.
10. V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit výchovná opatření stanovená školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
12. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce a s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
13. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

1. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy alkohol**, postupují takto:
 - a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d) Zpracují stručný záznam o události.
2. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka alkohol**, postupují takto:
 - a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
 - d) O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
 - e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

Tabákové výrobky

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

Postup řešení

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který předá školnímu metodikovi prevence.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce.